

Legea Cu privire la veterani

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește statutul juridic al veteranilor cetățeni ai Republicii Moldova, reglementează drepturile și garanțiile economice și sociale ale acestora în scopul creării condițiilor pentru un trai decent, participării veteranilor în activitatea publică, precum și în scopul sprijinirii activității societăților de veterani.

Articolul 2. Legislația cu privire la veterani

(1) Legislația cu privire la veterani are la bază Constituția Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege, alte legi și acte normative.

(2) În cazul în care prevederile prezentei legi contravin prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

Articolul 3. Politica socială a statului cu privire la veterani

Politica socială a statului prevede asigurarea necesităților vitale ale veteranilor prin:

- a) acordarea de drepturi și garanții, realizarea măsurilor care le garantează sănătatea și bunăstarea, asistența medicală, precum și serviciile sociale necesare;
- b) asigurarea cu pensii și indemnizații, indexate periodic în conformitate cu legislația în vigoare;
- c) acordarea prestațiilor sociale în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 4. Formele de protecție socială a veteranilor

Protecția socială a veteranilor se efectuează atât prin forme neinstituționalizate, cu asigurarea drepturilor materiale, cât și prin forme instituționalizate, cu oferirea serviciilor sociale.

Articolul 5. Documentele care atestă drepturile veteranilor

Drepturile veteranilor se realizează la prezentarea de către aceștia a legitimației de veteran. Modul de atribuire a statutului de veteran și de eliberare a legitimațiilor se

stabilește de către Guvern.

Capitolul II. CATEGORIILE DE VETERANI

Articolul 6. Noțiunea de veteran și categoriile de veterani

1) Veterani se consideră cetățenii Republicii Moldova care prin munca lor conștiincioasă de durată într-un domeniu de activitate sau prin serviciul militar ireproșabil au meritat recunoștința statului și a societății.

(2) Se stabilesc următoarele categorii de veterani:

a) veterani de război;

b) veterani ai muncii;

c) veterani ai serviciului militar;

d) veterani ai organelor afacerilor interne ,ai Centrului Național Anticorupție , ai organelor securității statului și ai sistemului administrației penitenciare.

Articolul 7. Veteranii de război

(1) Veterani de război se consideră persoanele care au participat la acțiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acțiunile de luptă desfășurate pe teritoriul altor state și la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau care au asigurat unitățile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfășurat acțiunile de luptă, precum și persoanele care și-au îndeplinit serviciul militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial și au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproșabil și muncă plină de abnegație în anii celui de-al doilea război mondial.

(2) Veterani de război sînt recunoscuți:

1) participanții la război:

a) militarii care și-au satisfăcut serviciul în subunitățile, unitățile militare, statele majore și instituțiile militare, care în timpul celui de-al doilea război mondial sau în timpul altor acțiuni de luptă pentru apărarea fostei U.R.S.S. se aflau în componența armatei active, precum și persoanele care au activat în detașamentele de partizani;

b) militarii care au participat la cel de-al doilea război mondial în cadrul armatei române și sînt cetățeni ai Republicii Moldova;

c) angajații civili ai Forțelor Armate, ai organelor afacerilor interne și ai organelor securității de stat ale fostei U.R.S.S., care în timpul celui de-al doilea război mondial au ocupat funcții conform statelor în subunități, unități militare, state majore și instituții militare din componența armatei active;

d) persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial s-au aflat în componența subunităților, unităților militare, statelor majore și instituțiilor militare ale armatei active și flotei ca fii (discipoli) ai regimentului sau elevi marinari;

e) persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial au participat la acțiunile militare împotriva Germaniei fasciste desfășurate pe teritoriile altor state, aflându-se în componența detașamentelor de partizani, în organizațiile de ilegaliști și în alte formațiuni antifasciste;

f) persoanele participante la acțiunile de luptă din Afghanistan, precum și la acțiunile de luptă de pe teritoriile altor state, din rândul militarilor și angajaților civili ai Armatei Sovietice, Flotei Maritime Militare, ai organelor securității de stat, colaboratorii organelor afacerilor interne ale fostei U.R.S.S.; lucrătorii din aceste categorii, care au fost trimiși de organele puterii de stat ale fostei U.R.S.S. în alte state și care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul acestora. Lista statelor, orașelor, teritoriilor și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat cetățeni ai Republicii Moldova este anexată la prezenta lege;

g) militarii aflați în serviciul activ, rezerviștii chemați la concentrare, voluntarii și colaboratorii organelor afacerilor interne, ai Centrului Național Anticorupție ai organelor securității statului și ai sistemului administrației penitenciare, incluși în efectivul unităților militare și structurilor speciale aflate pe pozițiile de luptă, precum și militarii, colaboratorii organelor afacerilor interne, ai organelor securității statului și ai sistemului administrației penitenciare și persoanele civile delegate în aceste unități în vederea îndeplinirii unor misiuni speciale în scopul asigurării eficienței acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

2) persoanele asimilate participanților la război:

a) militarii, inclusiv cei trecuți în rezervă (în retragere), și angajații civili, decorați cu ordine și medalii pentru serviciu militar impecabil, care și-au îndeplinit serviciul militar în perioada 22 iunie 1941–3 septembrie 1945 în unități militare, instituții militare, instituții de învățământ militar, ce nu făceau parte din armata activă;

b) persoanele care s-au aflat în orașul Sankt-Petersburg (Leningrad) în perioada blocadei (8 septembrie 1941 – 27 ianuarie 1944), decorate cu insigna "Locuitor al orașului Leningrad în blocadă" sau cu medalia "Pentru apărarea Leningradului";

c) persoanele decorate cu ordine sau medalii pentru muncă plină de abnegație în anii celui de-al doilea război mondial, care în perioada 22 iunie 1941 – 9 mai 1945 au lucrat în spatele frontului cel puțin 6 luni, cu excepția perioadelor de lucru pe teritoriile temporar ocupate ale fostei U.R.S.S.;

d) persoanele antrenate de organele puterii locale la strângerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al doilea război mondial și în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

e) foștii deținuți ai lagărelor de concentrare, ghetourilor și altor locuri de detenție forțată, create de Germania fascistă și aliații ei, în perioada celui de-al doilea război mondial.

Articolul 8. Persoanele cu dizabilități de pe urma războiului

(1) Persoane cu dizabilități de pe urma războiului se consideră persoanele a căror dizabilitate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau de o afecțiune contractată în perioada celui de-al doilea război mondial sau a acțiunilor de luptă în timp de pace.

(2) Sînt recunoscuți drept persoane cu dizabilități de pe urma războiului:

a) militarii, inclusiv cei trecuți în rezervă (în retragere), care și-au îndeplinit serviciul militar (inclusiv fiii (discipolii) regimentului sau elevii marinari) ori s-au aflat temporar în subunitățile, unitățile militare, statele majore și instituțiile militare ce făceau parte din armata activă, partizanii, muncitorii și funcționarii care au fost încadrați în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul celui de-al doilea război mondial în zonele în care s-au desfășurat acțiunile de luptă, în sectoarele din apropierea frontului ale căilor ferate, drumurilor auto, la construirea aliniamentelor de apărare, bazelor maritime militare, aerodromurilor;

b) persoanele din corpul de comandă și soldații din organele afacerilor interne, din Centrul Național Anticorupție, din sistemul administrației penitenciare și colaboratorii organelor securității statului, care au fost încadrați în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu în zonele în care s-au desfășurat acțiunile de luptă;

c) persoanele care au fost încadrate în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii, fiind antrenate de organele puterii locale la strângerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al doilea război mondial și în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

d) militarii care au participat la acțiunile de luptă și persoanele care au deservit contingente militare active aflate în alte state și care au fost încadrați în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul acțiunilor de luptă;

e) persoanele participante la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova care au fost încadrate în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul acțiunilor de luptă.

Articolul 9. Veteranii muncii

Veterani ai muncii sînt considerate persoanele care au fost decorate cu ordine și medalii sau care s-au învrednicit de titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale fostei U.R.S.S. ori de distincții departamentale și au realizat o vechime în muncă de cel puțin 30 de ani femeile și 35 de ani bărbații.

Articolul 10. Veteranii serviciului militar

Veterani ai serviciului militar se consideră militarii Forțelor Armate ale Republicii Moldova și ai Forțelor Armate ale fostei U.R.S.S., inclusiv cei trecuți în rezervă sau în retragere, care au fost decorați cu ordine și medalii ori care s-au învrednicit de titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale fostei U.R.S.S. ori de distincții departamentale și care au dreptul la pensie pentru vechime în serviciu sau pentru limită de vîrstă, precum și militarii care au fost încadrați în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul executării serviciului militar, conform legislației.

Articolul 11. Veteranii organelor afacerilor interne, ai Centrului Național Anticorupție ai organelor securității statului și ai sistemului administrației penitenciare

Veterani ai organelor afacerilor interne, ai Centrului Național Anticorupție ai organelor securității statului și ai sistemului administrației penitenciare se consideră persoanele care au fost decorate cu ordine și medalii ori care s-au învrednicit de titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale fostei U.R.S.S. sau de distincții departamentale și care au dreptul la pensie pentru vechime în serviciu sau pentru limită de vîrstă în conformitate cu legislația în vigoare, precum și persoanele care au fost încadrate în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

Articolul 12. Alte categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi

(1) Acțiunea prezentei legi se extinde asupra familiilor militarilor, persoanelor participante la acțiunile de luptă pe teritoriile altor state, precum și asupra familiilor persoanelor participante la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, care au căzut pe câmpul de luptă (au dispărut fără veste) sau au decedat în urma rănirii, contuziei sau schilodirii în timpul apărării Patriei ori exercitării atribuțiilor de serviciu, precum și în urma unei afecțiuni contractate pe front sau pe teritoriul altor state.

Capitolul III. PROTECȚIA SOCIALĂ A VETERANILOR

Articolul 13. Conținutul protecției sociale a veteranilor

Protecția socială a veteranilor presupune realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condițiilor care le-ar asigura bunăstarea economică și confortul moral, le-ar acorda drepturi și facilități suplimentare exprimate prin:

a) acordarea alocațiilor lunare de stat în condițiile Legii nr.121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație;

c) acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege;

c1) acordarea indemnizațiilor, în cuantum de 50 la sută din mărimea stabilită de Guvern, unor categorii de veterani și membrilor familiilor lor pentru construcția unei case individuale ori locuințe cooperatiste sau pentru procurarea spațiului locativ, cu excepția persoanelor care au fost asigurate cu spațiu locativ sau care au beneficiat anterior de credite preferențiale în acest scop. Beneficiari sînt persoanele care, conform situației de la 1 ianuarie 2010, dețin scrisori de garanție pentru obținerea creditelor preferențiale, eliberate de autoritățile administrației publice locale, dar care nu au obținut creditele nominalizate. Modul de acordare și mărimea indemnizațiilor se stabilesc de Guvern;

c2) acordarea indemnizațiilor unor categorii de veterani și membrilor familiilor lor care nu și-au realizat dreptul la asigurarea cu spațiu locativ, la credite preferențiale și nu dețin scrisori de garanție corespunzătoare, în modul stabilit de Guvern;

d) acordarea, procurarea, construirea și întreținerea locuințelor;

e) acordarea de servicii protetico-ortopedice și tratament balneosanatorial, asigurarea cu medicamente și articole cu destinație medicală;

f) asistența medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală;

g) asigurarea cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și insipid, miastenie, nanism hipofizat, fenilchetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare;

h) servicii de deservire și asistență socială;

i) servicii de telecomunicație, culturale și accesul la complexe sportive;

j) plasarea în câmpul muncii, formarea profesională, reciclarea și asigurarea unor condiții adecvate de muncă;

k) asigurarea călătoriei în mijloacele de transport în comun;

l) eliberarea și schimbarea legitimațiilor.

Articolul 14. Măsurile de protecție socială a veteranilor de război

(1) Veteranii de război au dreptul la:

a) alocații lunare de stat în conformitate cu legislația în vigoare;

a1) ajutor material anual în ajunul zilei de 9 mai, în cuantum de 10 000 de lei – participanților la cel de-al doilea război mondial din rîndul categoriilor specificate la art. 7 alin. (2) pct. 1) lit. a)–e) și în cuantum de 5000 de lei –persoanelor asimilate participanților la război din rîndul categoriilor specificate la art. 7 alin. (2) pct. 2) lit. a)–c) și e) și persoanelor antrenate de organele puterii locale la strîngerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al doilea război mondial;

c) o călătorie (tur-retur) pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri în cadrul statelor membre ale C.S.I. cu o reducere de 50% a costului biletului de călătorie ori o călătorie gratuită la doi ani sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art.7 alin.(2) pct.1) lit.g);

d) călătorie gratuită cu toate mijloacele de transport urban de pasageri (cu excepția taximetrelor), cu transportul auto în comun (cu excepția taximetrelor), iar în localitățile sătești – în limitele unității administrativ-teritoriale respective, precum și cu transportul feroviar sau auto pe rutele suburbane;

e) facilități fiscale conform prevederilor Codului fiscal;

- f) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și insipid, miastenie, nanism hipofizat, fenilchetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare;
- f1) servicii de protezare dentară pentru veteranii celui de-al doilea război mondial, în limita alocațiilor prevăzute în bugetul de stat, în modul stabilit de Guvern;
- g) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip;
- h) asigurare prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare;
- i) protezare ortopedică și asigurare cu articole protetico-ortopedice și aparate auditive;
- j) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă conform legislației în vigoare;
- k) plasare prioritară în instituțiile sociale, iar persoanele singure – la deservire la domiciliu;
- l) prioritate la beneficierea de servicii în instituțiile de deservire socială, de alimentație publică, în întreprinderile gospodăriei comunale, de exploatare a spațiului locativ și în transportul interurban;
- m) concediu de odihnă în perioada convenabilă, precum și la concediu suplimentar neplătit pe un termen de pînă la 2 săptămîni;
- n) formare profesională și reciclare gratuită în sistemul de stat prin intermediul oficiilor pentru utilizarea forței de muncă de la locul de trai;
- o) asigurarea accesului liber în centrele speciale de reabilitare sau în complexe sportive pentru practicarea diferitelor genuri de sport;
- p) vizitarea gratuită a Muzeului Național de Arte Plastice, Muzeului Național de Istorie, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeului Armatei Naționale;
- r) prioritate la înscrierea în cooperativele de construcție a locuințelor, de construcție și exploatare a garajelor colective, a stațiilor de parcare și deservire tehnică a mijloacelor de transport, în întovărășirile pomilegumicole, la achiziționarea materialelor pentru construcția de locuințe individuale și căsuțe de vară;
- s) prioritate la beneficierea de servicii de telefonie, inclusiv la instalarea telefonului cu o reducere a taxei de 20%, achitarea plăților de abonament telefonic și pentru

convorbiri locale cu o reducere de 50%;

t) indemnizație în caz de deces, în mărimea stabilită de Guvern;

u) organizarea pentru Eroii Uniunii Sovietice și persoanele decorate cu ordinul “Slava” de toate gradele, “Ordinul Republicii” și Ordinul “Ștefan cel Mare” a funeraliilor gratuite, cu onoruri militare și instalarea pietrelor funerare pe morminte, iar pentru ceilalți participanți la război – cu o reducere de 50% din costul funeraliilor;

v) reduceri de 50% la folosirea parcarilor auto, cu acordul proprietarilor acestora.

(2) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.a), a1), c) (parțial), f1) și i) vor fi acoperite din bugetul de stat.

(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.c) (parțial) și u) (parțial) vor fi suportate din bugetele unităților administrativ-teritoriale.

(4) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit. j), n) și t) vor fi suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat, iar în cazurile prevăzute de lege – de la bugetul de stat.

(5) Cheltuielile ce țin de realizarea prevederilor alin.(1) lit.g) pentru veteranii de război sînt suportate de la bugetul de stat, în condițiile stabilite de Guvern.

(6) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.d), s) și v) vor fi suportate de patroni sau furnizorii de servicii.

(7) Cheltuielile legate de acordarea, în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, a prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.f) pentru veteranii pensionari, șomeri care beneficiază de ajutorul de șomaj, persoane cu dizabilități neangajate, vor fi suportate de la bugetul de stat.

Articolul 15. Măsurile de protecție socială a persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului

(1) Persoanele cu dizabilități de pe urma războiului au dreptul la:

a) alocații lunare de stat în conformitate cu legislația în vigoare;

a1) ajutor material anual în ajunul zilei de 9 mai, în mărime de 10000 de lei – pentru persoanele cu dizabilități de pe urma celui de-al doilea război mondial din rîndul categoriilor specificate la art. 8 alin. (2) lit. a), precum și persoanelor care au fost încadrate în grad de dizabilitate în urma rănirii, contuziei, schilodirii, fiind antrenate de organele puterii locale la strîngerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al doilea război mondial;

c) o călătorie (tur-retur) pe an gratuită cu transportul feroviar sau auto de pasageri în cadrul statelor membre ale C.S.I. sau la o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv. De acest drept beneficiază și persoana care însoțește o persoană cu dizabilități severe. Prevederile prezentei litere nu se extind asupra persoanelor specificate la art.7 alin.(2) pct.1) lit.g);

d) călătorie gratuită cu toate mijloacele de transport urban de pasageri (cu excepția taximetrelor), cu transportul auto în comun (cu excepția taximetrelor), iar în localitățile sătești - în limitele unității administrativ-teritoriale în care este situată localitatea respectivă, precum și cu transportul feroviar sau auto pe rutele suburbane;

e) facilități fiscale conform prevederilor Codului fiscal;

f) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și insipid, miastenie, nanism hipofizat, fenilchetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare;

g) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată în an în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la doi ani, în condițiile stabilite de Guvern;

g1) persoanele cu dizabilități severe de pe urma războiului care, potrivit concluziei Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, necesită ajutor permanent din partea altei persoane au dreptul o dată pe an la însoțitor în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în condițiile stabilite de către Guvern;

h) asigurare gratuită cu proteze, cîrje, ghete ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;

i) protezare ortopedică gratuită și asigurare cu articole protetico-ortopedice gratuite;

j) asigurare prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare;

k) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă conform legislației în vigoare;

l) plasare prioritară în instituțiile sociale sau deservire la domiciliu;

- m) prioritate la beneficierea de servicii în instituțiile de deservire socială, de alimentație publică, în întreprinderile gospodăriei comunale, de exploatare a spațiului locativ și în transportul interurban;
- n) concediu de odihnă în perioada convenabilă, precum și la concediu suplimentar neplătit pe un termen de pînă la 2 săptămîni;
- o) formare profesională, reciclare gratuită în sistemul de stat prin intermediul oficiilor de utilizare a forței de muncă de la locul de trai și la plasare prioritară în cîmpul muncii în corespundere cu gradul de pregătire și concluzia expertizei medico-sociale;
- p) asigurare a accesului liber în centrele speciale de reabilitare sau în complexele sportive pentru practicarea diferitelor genuri de sport;
- r) vizitare gratuită a Muzeului Național de Arte Plastice, Muzeului Național de Istorie, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeului Armatei Naționale;
- s) prioritate la înscrierea în cooperativele de construcție a locuințelor, de construcție și exploatare a garajelor colective, a stațiilor de parcare și deservire tehnică a mijloacelor de transport, în întovărășirile pomilegumicole, la achiziționarea materialelor pentru construcția de locuințe individuale și căsuțe de vară. Garajele, stațiile pentru parcare mijloacelor de transport ale persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului care, conform prescripțiilor medicale, dispun de transport se construiesc, de regulă, în apropierea domiciliului acestor persoane;
- t) prioritate la beneficierea de servicii de telefonie, inclusiv la instalarea gratuită a telefonului, reducerea cu 50 % a plății de abonament telefonic, stabilirea limitei lunare de 750 minute la convorbirile locale;
- u) asigurare prioritară cu spațiu locativ în conformitate cu legislația în vigoare;
- v) indemnizație în caz de deces, în mărimea stabilită de Guvern;
- w) organizarea pentru Eroii Uniunii Sovietice și persoanele decorate cu ordinul "Slava" de toate gradele, "Ordinul Republicii" și Ordinul "Ștefan cel Mare" a funeraliilor gratuite, cu onoruri militare și instalarea pietrelor funerare pe morminte, iar pentru celelalte persoane cu dizabilități de pe urma războiului - la o compensare a 50% din costul funeraliilor;
- x) reduceri de 50% la folosirea parcarilor auto, cu acordul proprietarilor acestora.

(2) Măsurile de protecție socială prevăzute de prezentul articol se extind și asupra militarilor, persoanelor din corpul de comandă și soldaților din organele afacerilor interne, din sistemul administrației penitenciare și asupra colaboratorilor organelor securității statului, care au fost încadrați în grad de dizabilitate în urma rănirii,

contuziei, schilodirii sau a unei afecțiuni contractate în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit. a), a1), c) (parțial), h) și i) vor fi acoperite din bugetul de stat.

(4) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.c) (parțial) și w) (parțial) vor fi suportate din bugetele unităților administrativ-teritoriale.

(5) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit. k), o) și v) vor fi suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat, iar în cazurile prevăzute de lege - de la bugetul de stat.

(6) Cheltuielile ce țin de realizarea prevederilor alin.(1) lit.g) și g1) sînt suportate de la bugetul de stat, în condițiile stabilite de către Guvern.

(7) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.d), t) și x) vor fi suportate de patron sau de furnizorul de servicii.

(8) Cheltuielile legate de acordarea, în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, a prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.f) pentru veteranii pensionari, șomeri care beneficiază de ajutorul de șomaj, persoane cu dizabilități neangajate, vor fi suportate de la bugetul de stat.

Articolul 16. Măsurile de protecție socială a veteranilor muncii

(1) Veteranii muncii au dreptul la:

a) facilități fiscale conform prevederilor Codului fiscal;

b) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și insipid, miastenie, nanism hipofizat, fenilchetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare;

c) bilete de tratament sanatorial, cu excepția persoanelor angajate și a celor care desfășoară activitate de antreprenariat de diferite forme, o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în condițiile stabilite de Guvern. Acest drept se extinde și asupra persoanelor care au realizat o vechime în muncă de cel puțin 35 de ani femeile și 40 de ani bărbații și i care nu cad sub incidența articolului 9;

- d) asigurare gratuită, conform prescripțiilor medicale, cu proteze, cîrje, ghete ortopedice, cărucioare;
- e) asigurare prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare;
- f) plasare prioritară în instituțiile sociale, iar persoanele singure – la deservire la domiciliu;
- g) prioritate la beneficierea de servicii în instituțiile de deservire socială, de alimentație publică, în întreprinderile gospodăriei comunale, de exploatare a spațiului locativ;
- h) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă conform legislației în vigoare;
- i) formare profesională și reciclare în sistemul de stat prin intermediul oficiilor de utilizare a forței de muncă de la locul de trai;
- j) asigurare a accesului liber în centrele speciale de reabilitare sau în complexele sportive pentru practicarea diferitelor genuri de sport;
- k) vizitarea gratuită a Muzeului Național de Arte Plastice, Muzeului Național de Istorie, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeului Armatei Naționale;
- l) prioritate la înscriere în cooperativele de construcție a locuințelor, de construcție și exploatare a garajelor colective, a stațiilor de parcare și deservire tehnică a mijloacelor de transport, în întovărășirile pomilegumicole, la achiziționarea materialelor pentru construcția de locuințe individuale și căsuțe de vară;
- m) indemnizație în caz de deces, în mărimea stabilită de Guvern.

(2) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.d) vor fi suportate din bugetul de stat.

(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit. h), i) și m) vor fi suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat.

(4) Cheltuielile ce țin de realizarea prevederilor alin.(1) lit.c) pentru veteranii muncii sînt suportate de la bugetul de stat, în condițiile stabilite de Guvern.

(5) Cheltuielile legate de acordarea, în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, a prestațiilor prevăzute la alin.(1) lit.b) pentru veteranii pensionari, șomeri care beneficiază de ajutorul de șomaj, persoane cu dizabilități neangajate, vor fi suportate de la bugetul de stat.

Articolul 17. Măsurile de protecție socială a veteranilor serviciului militar, veteranilor din organele afacerilor interne, veteranilor Centrului Național

Anticorupție, veteranilor din organele securității statului și a veteranilor sistemului administrației penitenciare

Măsurile de protecție socială a veteranilor serviciului militar, veteranilor din organele afacerilor interne, veteranilor Centrului Național Anticorupție veteranilor din organele securității statului și a veteranilor sistemului administrației penitenciare se stabilesc în conformitate cu legislația în vigoare. În cazul ieșirii la pensie pentru vechime în muncă sau la împlinirea vârstei care le dă dreptul la pensie pentru limită de vârstă, veteranii menționați obțin și drepturile stabilite pentru veteranii muncii.

Articolul 18. Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi

(1) Copiii ai căror părinți și-au pierdut viața sau capacitatea de muncă ori au dispărut fără veste în timpul acțiunilor de luptă sînt înmatriculați în instituții preșcolare, școli-internat și alte instituții similare și sînt întreținuți din contul statului în funcție de capacitatea și situația financiară a instituției respective, la decizia autorităților administrației publice locale. Înmatricularea acestor copii în instituțiile de învățămînt superior se efectuează în bază de concurs, în limitele planului de înmatriculare aprobat. Cota acestei categorii în planul de înmatriculare este stabilită de legislația în vigoare.

(2) Soții supraviețuitori, inapți de muncă, ai participanților la cel de-al doilea război mondial sau la acțiuni de luptă în timp de pace din rîndurile militarilor căzuți la datorie sau soții persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate, dacă nu s-au recăsătorit, precum și copii acestora pînă la atingerea vârstei de 18 ani sau după această vîrstă, dacă își continuă studiile în instituțiile de învățămînt la cursurile de zi, pînă la terminarea studiilor, însă cel mult pînă la atingerea vârstei de 23 de ani, au dreptul la:

- b) facilități fiscale conform prevederilor Codului fiscal;
- d) prioritate la înscriere în cooperativele de construcție a locuințelor;
- e) reparația curentă a caselor (locuințelor) care aparțin familiilor militarilor și colaboratorilor organelor securității statului căzuți la datorie;
- f) plasare prioritară în instituțiile sociale sau deservire socială la domiciliu.

(2-1) Categoriei de persoane specificate la art. 21 alin. (3) i se stabilește alocația lunară pentru merite deosebite față de stat, indiferent de faptul dacă sînt sau nu beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat.

(2-2) Membrii familiilor participanților la cel de-al Doilea Război Mondial sau la acțiuni de luptă în timp de pace căzuți la datorie sau ale persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate li se acordă dreptul la alocații lunare de stat în condițiile Legii nr.121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.

(2-3) Soții și copiii participanților la cel de-al Doilea Război Mondial sau la acțiuni de luptă în timp de pace din rândurile militarilor căzuți la datorie, precum și soții și copiii persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedate au dreptul să fie asigurați, o dată la trei ani, cu bilete de tratament sanatorial în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în condițiile stabilite de către Guvern.

(2-4) Copiii menționați la alin. (2-3) dețin dreptul respectiv până la atingerea vârstei de 18 ani sau, după atingerea acestei vârste, dacă sunt înmatriculați la studii cu forma de învățământ cu frecvență, până la terminarea studiilor, însă cel mult până la atingerea vârstei de 2-3 de ani.

(2-5) Dreptul la tratament sanatorial în condițiile alin. (2-3) este deținut de soții care se aflau în relații de căsătorie cu militarii căzuți la datorie sau cu persoanele cu dizabilități de pe urma războiului decedate, la data decesului persoanelor respective.

(3) Cheltuielile ce țin de realizarea prevederilor alin. (2-3) și cheltuielile ce țin de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(22) vor fi suportate de la bugetul de stat, în condițiile stabilite de către Guvern.

(4) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(2) lit.e) vor fi suportate din bugetul unităților administrativ-teritoriale, pornind de la posibilitățile reale.

Articolul 19. Finanțarea măsurilor de protecție socială a veteranilor

Finanțarea măsurilor de protecție socială a veteranilor prevăzute de prezenta lege se asigură din contul bugetului de stat, bugetelor unităților administrativ-teritoriale, bugetului asigurărilor sociale de stat, patronilor, furnizorilor de servicii și din alte surse, a căror utilizare nu contravine legislației în vigoare.

Articolul 20. Facilități suplimentare

(1) În conformitate cu legislația în vigoare, autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale respective, în limita posibilităților, facilități suplimentare pentru veterani, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru serviciile comunale.

(2) Agenților economici care efectuează acte de binefacere pentru veterani li se acordă facilități fiscale în conformitate cu legislația în vigoare

Capitolul IV. ALOCAȚII DE STAT PENTRU MERITE DEOSEBITE FAȚĂ DE STAT

Articolul 21. Alocații de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Se instituie alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat după cum urmează:

a) alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat (în continuare - *alocație nominală*);

b) alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare” (în continuare - alocație pentru merite deosebite).

(2) Au dreptul la alocație nominală beneficiarii de pensii, stabilite conform legislației naționale, și beneficiarii de alocații sociale de stat, stabilite conform Legii nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, încadrați în următoarele categorii:

a) persoanele decorate cu distincții de stat în temeiul Legii nr.1123-XII din 30 iulie 1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova;

b) persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S.;

(3) Au dreptul la alocație pentru merite deosebite soția/soțul, cetățeni ai Republicii Moldova, a/al persoanei decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau ordinul „Ștefan cel Mare” cu care, la data decesului acesteia, s-a aflat în relații de căsătorie sau mama/tatăl, cetățeni ai Republicii Moldova, a/al persoanei decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau ordinul „Ștefan cel Mare”. Alocația pentru merite deosebite se stabilește și se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora - unuia dintre părinții persoanei decorate post-mortem, indiferent de faptul dacă au sau nu au domiciliu în Republica Moldova. În cazul părinților aflați în divorț, cuantumul stabilit se împarte, la cerere, între ei în părți egale.

(4) Au dreptul la alocație nominală cetățenii Republicii Moldova decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova sau decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la

drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., beneficiari de pensie sau de alocație socială de stat, inclusiv în alte state, indiferent de faptul dacă au sau nu au domiciliu în Republica Moldova.

(5) Prin derogare de la alin. (2) și (4) din prezentul articol, veteranii de război prevăzuți la art.7 și 8, cetățeni ai Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova sau decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., au dreptul la alocație nominală indiferent de faptul dacă sunt sau nu sunt beneficiari de pensie sau de alocație socială de stat și dacă au sau nu au domiciliu în Republica Moldova.

Articolul 22. Cuantumurile alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Alocația nominală se stabilește în următoarele quantumuri:

a) persoanelor care s-au învrednicit de titluri onorifice și celor decorate cu cruci sau medalii – 50 de lei;

b) persoanelor decorate cu ordine, cu excepția persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II și III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 100 de lei;

c) persoanelor care s-au învrednicit de titluri onorifice, celor decorate cu cruci medalii și ordine – 100 de lei;

d) persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II și III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 500 de lei.

e) soției/soțului sau mamei/tatălui persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” și ordinul „Ștefan cel Mare” – 500 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora – mamei persoanei decorate post-mortem. În lipsa soției/soțului și a mamei, alocația nominală se plătește tatălui.

(11) Alocația prevăzută la art. 21 alin. (1) lit. b) se stabilește în quantum de 500 de lei. Alocația pentru merite deosebite se stabilește și se plătește pentru fiecare persoană decorată post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”.

(3) Persoanelor care se încadrează în două categorii de beneficiari specificate la alin. (1) li se stabilește o singură alocație nominală, la alegere.

(4) Majorările la pensie pentru merite deosebite față de stat, stabilite persoanelor pînă la 1 ianuarie 1999, în conformitate cu art.64 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993, se mențin în mărimile stabilite anterior, calculate în baza pensiei minime pentru limită de vîrstă în vigoare pînă la 1 ianuarie 1999.

Articolul 23. Organele cu drept de stabilire a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc de către organele de asigurări sociale de stat, la prezentarea actelor ce confirmă dreptul la alocație.

Articolul 24. Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern.

(2) Alocațiile nominale se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare, dar nu mai devreme de data stabilirii pensiei sau alocației sociale de stat.

(2-1) Alocațiile pentru merite deosebite, prevăzute la art. 21 alin. (1) lit. b), se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

(3) Pentru persoanele care au beneficiat anterior de majorări la pensie pentru merite deosebite față de stat, alocația nominală se stabilește începînd cu data de 1 mai 2003.

(4) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din mijloacele bugetului de stat de către organele de asigurări sociale de stat.

Capitolul V. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 25. Informarea cu privire la problemele veteranilor

Informarea cu privire la problemele veteranilor este pusă în sarcina instituțiilor de protecție socială, de statistică, precum și a mass-mediei.

Articolul 26. Societățile obștești ale veteranilor

(1) În scopul apărării drepturilor și intereselor legitime ale veteranilor, în conformitate cu legislația în vigoare se constituie societăți (uniuni) obștești ale veteranilor.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale sînt obligate să sprijine activitatea societăților obștești ale veteranilor.

(3) Deciziile referitoare la protecția socială a veteranilor sau la activitatea societăților obștești ale veteranilor se iau de către autoritățile administrației publice centrale și locale, cu participarea reprezentanților societăților nominalizate.

Articolul 27. Apărarea drepturilor și libertăților veteranilor

(1) Apărarea drepturilor și libertăților veteranilor se efectuează în modul stabilit de legislația în vigoare.

(2) Persoanele cu funcție de răspundere și alte persoane vinovate de lezarea drepturilor și libertăților veteranilor poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 28. Punerea în aplicare a legii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția prevederilor art.21-24 care intră în vigoare începînd cu data de 1 mai 2003, ale art.14 alin.(1) lit.f), ale art.15 alin.(1) lit.f), ale art.16 alin.(1) lit.b) care vor intra în vigoare la data punerii în aplicare a Legii privind asigurările obligatorii de asistență medicală.

(2) La intrarea în vigoare a prezentei legi, se abrogă:

Hotărîrea Parlamentului nr.528-XIII din 12 iulie 1995 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire la pensie a unei majorări pentru merite deosebite față de stat;

Hotărîrea Parlamentului nr.831-XIII din 3 mai 1996 privind modificarea Hotărîrii Parlamentului despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire la pensie a unei majorări pentru merite deosebite față de stat;

Hotărîrea Parlamentului nr.1013-XIII din 23 octombrie 1996 pentru modificarea și completarea Hotărîrii Parlamentului despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire la pensie a unei majorări pentru merite deosebite față de stat.

Articolul 29. Dispoziții tranzitorii

Guvernul, în termen de 2 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va adopta actele normative date în competența sa prin prezenta lege.

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021